

سوال

در سایت شما چگونگی انجام حج و عمره را خواندم، اما آیا آدابی هم هست که شخص حاج یا معتمر ملتزم به آن شود؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

الله متعال می‌فرماید:

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ [بقره: ۱۹۷]

(حج در ماه‌های معینی است، پس هر کس در این [ماه] ها حج را [بر خود] واجب گرداند [بداند که] در اثنای حج همبستری و گناه و جدل [روا] نیست و هر کار نیکی انجام می‌دهید الله آن را می‌داند و برای خود توشه بگیرید که در حقیقت بهترین توشه پرهیزگاری است و ای خردمندان از من پروا کنید).

- بنابراین بنده باید با یاد الله و تکبیر و تسبیح و حمد و استغفار این مشاعر گرامی را به جای آورد زیرا وی از آغاز احرام تا بیرون آمدن از آن در حال عبادت است. حج محل تفریح و لهو و لعب نیست که انسان هر طور بخواهد و بدون هیچ حد و مرزی خوش بگذراند چنانکه از برخی از مردم دیده می‌شود و می‌بینی که در تفریح و لهو و لعب و خنده و تمسخر مردم و دیگر اعمال منکر زیاده روی می‌کنند، انگار حج برای تفریح و لغو و بیهودگی مشروع شده!

- همچنین برای شخص حاجی و دیگران واجب است که به آنچه الله واجب کرده از جمله نماز جماعت در وقت آن و امر به معروف و نهی از منکر پایبند باشد.

- و شایسته است که به آنچه به سود مسلمانان است و احسان و نیکی در حق آنان با راهنمایی و یاری در هنگام نیاز و مهربانی در حق ضعیف توجه کند به ویژه در مواضعی که نیاز به رحمت و مهربانی است مانند ازدحام و مانند آن زیرا رحمت در حق خلق باعث جلب رحمت خالق می‌شود و الله به بندگانی که اهل رحمتند، رحمت روا می‌دارد.

- همچنین باید از بد دهانی و بدکاری و سرکشی و جدل در غیر یاری حق دوری کند، اما جدال برای یاری حق در جای خود

واجب است. همچنین از تجاوز به حقوق دیگران و آزار آنان خودداری کند و مرتکب غیبت و نمایی و دشنام و ضرب و شتم دیگران و نگاه به زنان نامحرم نشود که این کارها در حال احرام و خارج از احرام، ناجایز است و این حرمت در حال احرام بیشتر است.

- همینطور از سخنان نادرسی که بسیاری از مردم می‌گویند و شایسته‌ی مشاعر نیست خودداری کند، مانند اینکه برخی هنگام رمی جمرات می‌گویند: به شیطان سنگ زدیم! و چه بسا به این مشعر بی‌احترامی کنند و آن را با کفش و دمپایی بزنند که این کارها منافی با خضوع و در تضاد با عبادت است و همینطور با هدف از رمی جمار که ذکر الله عزوجل است تعارض دارد.

منبع: کتاب المنهج لمريد العمرة والحج شيخ محمد ابن عثيمين